Fig. 59. Vg 41. Råda sn, kyrkogården. Efter foto 1957 (Hansson, Lidköping).

42. Råda sn, kyrkan.

Litteratur: B 990, L 1674. K. Torin, Register 1875 (VFA); H. Wideen, Västsvenska vikingatidsstudier (1955), s. 185 f., 251, 254.

Avbildningar: E. Brenner, bläckteckning 1669 (i KB F m 27, s. 1), renritning (i KB F l 4 c, s. 59); J. Hadorph och P. Törnewall, träsnitt (i B 990).

Denna fragmentariska, runristade gravsten uppges av Elias Brenner och Joh. Hadorph ligga i Råda kyrkas sakristietröskel (F m 27: »Sakerstian in om dören»). Träsnittet i *Bautil* har påskriften: »Råda Sockn. Sakerstije Tröskel» (L 1674: »Råda sakerstietröskel»). Den återfanns icke av K. Torin. Sakristian utvidgades åt N år 1719. Vid detta tillfälle har stenen förmodligen avlägsnats och förkommit. Den har senare vid flera tillfällen förgäves eftersökts.

Fig. 60. Vg 42. Råda sn, kyrkan.
Efter teckning av Brenner i F m 27.

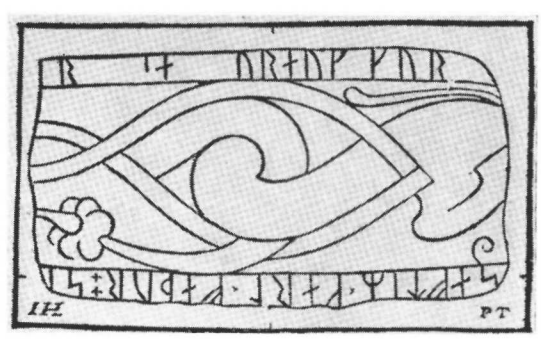

Fig. 61. Vg 42. Råda sn, kyrkan. Efter B 990.

Uppgift om stenmaterialet saknas. Storlek, beräknad med ledning av Brenners avbildning, c:a 1 m. × 0,60 m.

Inskrift (enligt Brenners teckning):

... r ... a ... ur auk kur ... s aftiʀ×karl×faþur ⁘ s ...

... æftiʀ Karl, faður s[inn] ...

»... efter Karl, sin fader, ...»

Till läsningen: Teckningen i F 1 4 c visar korsformiga sk efter 16 **ʀ** och 25 **r**, medan träsnittet i *Bautil* har kryss liksom teckningen i F m 27. På träsnittet i *Bautil* följer efter 26 **s** nederdelen av en **i**-runa, som icke har motsvarighet på teckningarna. Liljegrens läsning följer *Bautil*.

Runorna i inskriftens början synas vid Brenners avtecknande delvis ha varit bortnötta. Den återgivna runföljden är därför på flera ställen bruten och ger icke tillräckligt underlag för en tolkning av namnen, sannolikt tre, tillhörande den dödes barn. Det andra i ordningen, av vilket endast slutet **ur** återstår, kan ha varit exempelvis *Assurr*. Det tredje inledes med runorna **kur**, vilket kan motsvara början av exempelvis *Gormʀ, Gyrðr, Gyriðr*. — *Karl*, även på Vg 112, är ett vanligt namn i hela Norden med talrik frekvens även i runstensmaterialet.

43. Råda sn, kyrkan.

Litteratur: Handlingar 1925, 1938, 1957 i ATA.
Avbildningar: Foto C. W. Pettersson 1925 (ATA); Ä. Noreen, foto 1925 (ATA); H. Wideen, foto 1939 (ATA).

Enligt uppgift till Jungner från prosten K. Bergström i Råda skulle ett stenfragment med några få runor (**sii**) ha påträffats vid Råda kyrka och placerats i dess kyrkomuseum. Fragmentet eftersöktes förgäves av Jungner tillsammans med prosten Bergström sommaren 1937. År 1946 identifierades det med ett större gravstensfragment. Den som runor uppfattade ristningen tillhör stenens ornamentala utsmyckning, numera starkt vittrad.

Av ornerade gravhällar förvaras i kyrkomuseet sex större hällar med runstensornamentik. Av dessa äro fyra sidohällar och två gavelstenar i gravkistor av 1000-talstyp. Nio mindre fragment tillhöra en och samma gavelhäll. Dessutom finnas fyra korsprydda gravhällar av 1200-talstyp samt en liljesten. Kyrkomuseet nyordnades 1957.[1]

44. Skalunda sn, kyrkan. Nu på kyrkogården.

Pl. 34.

Litteratur: T 47. N. G. Djurklou, Antiqvitetsintendentens berättelse 1868, s. XV f. (ATA), Brev $^{28}/_{12}$ 1868 t. B. E. Hildebrand (ATA); C. J. Ljungström, Brev 1869 (odat.) t. VHAA (ATA), Kinnefjerdings och Kållands härader (1871), s. 58; K. Torin, Register 1875 (VFA); E. Fischer i Sveriges kyrkor, Västergötland 1: 1 (1913), s. 162; O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 329; Handlingar 1934 och 1936 (restaureringsrapport) i ATA.
Äldre avbildningar: Djurklou, bläckteckning (i berättelse 1868 [läge i korgolvet]); Ljungström, bläckteckning 1869 (ATA), ds. a.a.; O. Erlandsson, blyertsteckning och tuschteckning (VFA), träsnitt (i T 47).

På Skalunda kyrkogårds nordvästra del stå mitt emot varandra två runstenar, den ena, Vg 45, i sin helhet bevarad, den andra, Vg 44, fragmentarisk. Den sistnämnda stenen, som saknar nederdel, uttogs 1869 ur kyrkans golv från en plats vid södra sidan om altaret, och placerades invid södra kyrkväggen. På sin nuvarande plats, 35 m. VNV om kyrkan, restes stenen först i slutet av 1920-talet genom försorg av arrendatorn till Skalunda Stommen. Måhända har stenen utgjort gavelhäll i en gravkista.

[1] S. B. F. Jansson har för avsikt att publicera detta material i *Fornvännen*.